

محیط زیست

مقدمه

محیط زیست عبارت است از مجموعه‌ای از عوامل فیزیکی خارجی و موجودات زنده که با هم در کنش هستند و بر رشد و نمو و رفتار موجودات تأثیر می‌گذارند. بنابراین محیط زیست چیزی فراتر از مجموعه عوامل طبیعی، زیستی و غیرزیستی بوده و تعامل میان انسان و طبیعت را نیز شامل می‌شود. با توجه به اینکه حفاظت از محیط زیست در قرن بیست و یکم به عنوان یکی از هشت هدف توسعه هزاره و یکی از سه رکن توسعه پایدار (پایداری زیست محیطی، پایداری اقتصادی و پایداری اجتماعی) شناخته می‌شود و نیز اهمیت روز افزون این امر و تأثیراتی که بر سایر فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی دارد، از سال ۱۳۹۷ فصلی مستقل در سالنامه آماری استان تحت عنوان «آمارهای محیط زیست» به این موضوع اختصاص داده شده است.

محیط زیست طبیعی به صورت‌های مختلف تحت تأثیر فعالیت‌های انسان قرار گرفته است که این تأثیرات به تفکیک سه عامل تشکیل دهنده محیط زیست طبیعی به صورت زیر می‌باشد:

آب

مهم ترین تأثیرات فعالیت‌های انسان بر روی آبها در سه مورد خلاصه می‌شود: مصرف بیش از حد آب، از بین رفتن منابع آب و آلودگی آب‌های سطحی و زیرزمینی. کیفیت آب‌ها نیز بحران دیگری است که برخی کشورها در پیش رو دارند. میزان آلودگی آب‌ها و روند افزایش آن در بسیاری نقاط کره زمین بسیار نگران‌کننده می‌باشد. سفره‌های آب‌های زیرزمینی و رودها و دریاچه‌ها منابع مهم تأمین آب شیرین هستند که به طور مستقیم در معرض آلودگی توسط فعالیت‌های انسان قرار دارند.

خاک

مهم ترین آثار فعالیت‌های انسان بر خاک عبارتند از مسمومیت و فرسایش که موجب تخریب و کاهش توان زمین‌های زراعی می‌شوند. به طور کلی فرسایش خاک پدیدهای طبیعی است که به وسیله عواملی چون باد، رواناب‌های سطحی و تغییرات دما انجام می‌گیرد. با این حال، فعالیت‌های انسان از جمله زراعت مفرط، آبیاری زمین‌های زراعی،

محصولات تک کشتی، چرای بیش از حد دامها در مراتع، جنگل‌زدایی و بیابان‌زایی باعث از بین رفتن تعادل موجود میان روند ایجاد و تخریب خاک، و در نهایت آلودگی آن می‌شوند. **هوا**

آلودگی هوا عبارت است از ورود مستقیم یا غیرمستقیم هر عنصری توسط انسان که احتمال ایجاد اثرات نامطلوب بر سلامتی انسان و محیط زیست را داشته باشد. اطلاعات این فصل شامل آمارهای مربوط به انواع منابع طبیعی و آثار طبیعی، جنگل‌ها، مراتع و پدیدهای بیابانی، میزان توزیع کود شیمیایی و فروش سموم و فعالیت‌های مرتبط با فاضلاب شهری می‌باشد.

در تهیه آمارهای این فصل همچنین از آمار ارائه شده توسط «شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور» اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان «و «شرکت سهامی خدمات حمایتی کشاورزی استان» نیز استفاده شده است .

تعاریف و مفاهیم

جنگل: جنگل، زمینی است که به علت دارا بودن پوشش طبیعی یا دست کاشت از انواع درخت یا درختچه، مهمترین محصول اقتصادی آن چوب است. قلمستان به طور استثناء تحت این عنوان قرار نمی‌گیرد. خزانه و نهالستان ایجاد شده برای حفاظت یا توسعه جنگل‌ها نیز جزو جنگل منظور می‌شود.

مرتع: زمینی است اعم از کوه و دامنه یا زمین مسطح، که در فصل چرا، دارای پوششی از نباتات علوفه‌ای خودرو باشد و با توجه به سابقه چرا، عرفًا مرتع شناخته شود. اراضی آیش گرچه دارای پوشش علوفه‌ای خودرو می‌باشد، مشمول تعریف مرتع نمی‌شود.

گرده بینه: قسمتی از تنه درخت، که تقریباً استوانه‌ای شکل است و از آن انواع چوب یا روکش تهیه می‌شود.

چوب الواری: به چوب آلاتی اطلاق می‌شود که دارای ابعاد مشخصی از نظر طول، عرض و ارتفاع باشد.

چوب تیری: چوب درختی است که قطر برابر سینه آن از ۸ سانتیمتر کمتر نباشد و از ۳۰ سانتی متر تجاوز نکند.

چوب تونلی: شاخه‌های گردی به طول تقریباً ۲ متر که قطر میانه آن بین ۶ تا ۲۰ سانتیمتر متغیر است و اغلب در معادن مصرف می‌شود.

۲- محیط زیست

کاتین: به چوب‌های گردی گفته می‌شود که قطر آن بین ۲۰ تا ۴۰ سانتیمتر و طول آن حدود ۱,۵ تا ۲ متر است و قابلیت تبدیل به چوب آلات الواری را ندارد.
لارده: به ضایعات حاصل از چوب آلات مستحصله که به ابعاد و طول‌های مختلف است، اطلاق می‌شود.

مالج پاشی: مقصود، ایجاد پوشش‌هایی است که به منظور جلوگیری از حرکت خاک، حفظ درجه حرارت و رطوبت خاک به کار می‌رود.

بادشکن زنده: عبارت است از چند ردیف درخت، درختچه و بوته که به طور عمود نسبت به جهت باد غالب قرار می‌گیرد؛ به طوری که باد به سرعت معین به بادشکن برخورد نموده، مقداری از سرعت و انرژی خود را از دست داده و مواد محموله به ترتیب ریزی و درشتی رسوب می‌نمایند.

بادشکن غیرزنده: عبارت است از چند ردیف موانع غیر زنده (مانند چپر، دیوار، سرشاخه و ...) که به طور عمود نسبت به جهت باد غالب قرار می‌گیرد؛ به طوری که باد با سرعت معین به بادشکن برخورد نموده، مقداری از سرعت و انرژی خود را از دست داده و مواد محموله به ترتیب ریزی و درشتی رسوب می‌نمایند.

حافظت و قرق: عبارت از انتخاب و اعلام مساحت مناطق و محدوده‌های دارای فرسایش زیاد و یا حساس به فرسایش است.

انشعاب فاضلاب: آن بخش از لوله فرعی فاضلاب که مقطع آن متناسب با سیفون یا ظرفیت قراردادی باشد و فاضلاب مشترک را از محل سیفون (نقطه تحويل) به خط اختصاصی و یا شبکه عمومی جمع‌آوری فاضلاب منتقل نماید.

مشترک آب و فاضلاب: مصرف کننده‌ای است که با یک عرضه کننده آب و فاضلاب برای یک دوران ثابت طبق مقررات کاربری دارای یک پیمان بوده و انشعاب یا انشعابات موردن تقاضایش برقرار شده است.

انشعاب آب و فاضلاب مصارف خانگی: انشعابی که صرفاً در حدود مصارف متعارف آب شرب و بهداشتی یا دفع فاضلاب خانگی در واحدهای مسکونی دایر می‌شود. (واحد مسکونی عبارت است از مکانی برای زندگی که به تشخیص شرکت، حداقل دارای یک اتاق، یک آشپزخانه و یک سرویس بوده و ورودی آن مستقل یا مرتبط با راهروی اشتراکی باشد).

خدمات فاضلاب: عبارت است از فراهم نمودن امکان تخلیه و دفع فاضلاب به شبکه جمع‌آوری عمومی فاضلاب به تناسب مصرف آب و ظرفیت مقرر و مشخصات توافق شده در قرارداد برقراری انشعاب فاضلاب اعم از اینکه مشترک از این ظرفیت استفاده نماید یا ننماید.

تصفیه و دفع فاضلاب: عبارت است از کلیه عملیات مربوط به بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات مرتبط با تصفیه و دفع پساب از قبیل تصفیه خانه‌ها و تلمبه خانه‌ها و انواع تأسیسات کلرزنی، کانال‌ها و یا خطوط انتقال پساب.

شبکه عمومی جمع‌آوری و انتقال فاضلاب: تمامی تأسیسات و تجهیزات مربوط به جمع‌آوری و انتقال فاضلاب از قبیل جمع‌آوری کنندۀ‌های اصلی تا محل تصفیه خانه و تلمبه خانه‌های فاضلاب شهری و شبکه‌های فرعی عمومی که تمامی آن متعلق به شرکت‌های آب و فاضلاب است و خطوط انتقال فاضلاب خطوطی هستند که به تصفیه خانه فاضلاب منتهی می‌شوند.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۴۰۰ تعداد ۵ فقره آتش سوزی داشته که نسبت به سال ۱۳۹۹ کاهش ۸۰ درصدی داشته است.

در سال ۱۴۰۰ بیش از ۴۸ درصد از جمعیت استان تحت پوشش خدمات جمع‌آوری فاضلاب شهری بوده اند. متوسط حجم فاضلاب جمع‌آوری شده در این سال معادل ۱۱۵۵۳۴ مترمکعب در روز بوده است که نسبت به سال گذشته بیش از ۹ درصد افزایش داشته است. بیشترین حجم فاضلاب جمع‌آوری شده مربوط به شهرستان همدان و تویسرکان بوده است.

در سال ۱۴۰۰ حدود ۹۸ هزار تن انواع کود شیمیایی توسط شرکت سهامی خدمات حمایتی کشارزی استان توزیع شده که نسبت به سال قبل ۱ درصد افزایش داشته و کود اوره با ۹۴ درصد بیشترین سهم را داشته است. در سال ۱۴۰۰ مساحت کل عرصه‌های جنگلی تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست استان ۴۵۱۶۷ هکتار بوده است که شهرستان نهادوند با ۲۴۴۹۰ هکتار و شهرستان درگزین با ۲۴۰ هکتار به ترتیب دارای بیشترین و کمترین سهم می‌باشند.

۲- محیط زیست

۱-۲- مساحت پارک‌های جنگلی طبیعی ، فضاهای سبز و ذخیره‌گاه‌های جنگلی در پایان سال ۱۴۰۰ (هکتار)

شهرستان	جمع کل عرصه های جنگلی	پارک های جنگلی طبیعی	فضاهای سبز	ذخیره گاه های جنگلی
کل استان	۴۵۱۶۷	۳۱۰	۴۲۱۹۶	۲۴۶۰
اسدآباد	۷۵۶	۰	۶۹۴	۶۲
بهار	۶۳۵	۰	۶۳۵	۰
توبیسرکان	۳۹۷۷	۰	۳۶۹۰	۲۸۷
رزن	۴۴۱	۰	۴۴۱	۰
فامنین	۵۲۰۲	۰	۵۱۲۲	۸۰
کبودرآهنگ	۶۴۷	۰	۶۴۷	۰
ملایر	۶۵۰۱	۰	۶۳۷۳	۱۲۸
نهاوند	۲۴۴۹۰	۳۱۰	۲۳۷۷۷	۲۰۳
همدان	۲۲۷۸	۰	۵۷۷	۱۷۰۰
درگزین	۲۴۰	۰	۲۴۰	۰

- ستون جمع کل عرصه های جنگلی ، آمار جنگل کاری هایی که بهره وری آنها به شهرداری ها و با سایر ارگان ها و بخش خصوصی و اگذار شده نیز لحاظ شده است و مقادیر این ستون از جمع جنگل های طبیعی و اراضی جنگلی با جنگل های دست کاشت به دست آمده است.
مأخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان

۲-۲- پارامترهای فیزیکی و شیمیایی اندازه‌گیری شده در آب رودخانه گاماسیاب
ایستگاه وهمان: ۱۴۰۰

رودخانه گاماسیاب						شرح
حداکثر	حداقل	دفعات خارج از حد مجاز	دفعات نمونه برداری شده	میزان مجاز برای ماهی ها	واحد	
۷/۹	۷	-	۳	۹-۶	-	اسیدیته PH
۳۸۶	۱۰۳	-	۳	-	$\mu\text{s}/\text{cm}$	هدایت الکتریکی E/C
۵۲	۲۱	۲	۳	$25 >$	mg/l	مواد معلق در آب T/SS
-	-	-	-	8_9	mg/l	اکسیژن محلول DO
۵۳	۸	۳	۳	<3	mg/l	اکسیژن مورد نیاز واکنش بیوشیمیایی 5 BOD_5
۷۸	۱۶	۳	۳	<6	mg/l	اکسیژن مورد نیاز واکنش های شیمیایی OOD

مأخذ- اداره کل حفاظت محیط زیست استان همدان

۲- محیط زیست

۲-۳- مقدار انواع کود شیمیایی توزیع شده

(تن)						سال و شهرستان
سوپر فسفات تریپل	سولفات آمونیوم	نیترات آمونیوم	فسفات آمونیوم	اوره	جمع	
۲۶۱۶۴	۱۲۵۳	۵۳۴۱	۱۹۱۰۱	۶۹۴۳۰	۱۴۶۸۴۸	۱۳۸۵
۱۵۹۲۱	۰	۰	۲۹۲۰	۳۶۰۸۱	۶۶۸۰۹	۱۳۹۰
۱۲۴۷۸	۰	۰	۱۵۹۵	۴۶۰۰۵	۶۴۷۲۷	۱۳۹۵
۱۴۶۱۰	۷۰۹	۰	۸۰۰	۶۰۸۵۰	۸۱۷۰۶	۱۳۹۶
۱۱۸۳۱	۰	۰	۲۷۸۹	۶۷۷۲۹۴	۸۵۵۲۵	۱۳۹۷
۱۰۷۶۱	۰	۴۵	۱۲۸۵	۶۷۷۵۷	۸۵۳۱۹	۱۳۹۸
۲۱۴۵	۱۸۵	۱۵۵	۰	۸۸۸۲۰	۹۳۳۰۴	۱۳۹۹
۳۷۷۶	۱۲	۰	۰	۹۱۲۲	۹۸۱۲۰	۱۴۰۰
۴۱۸	۰	۰	۰	۸۹۵۷	۹۷۵۹	اسدآباد
۲۲۹	۰	۰	۰	۱۰۰۲۹	۱۰۴۴۵	بهار
۳۲۵	۰	۰	۰	۵۴۸۷	۶۱۵۱	توبیسرکان
۳۳۵	۰	۰	۰	۱۰۲۲۴	۱۰۸۰۰	رزن
۲۴۶	۷	۰	۰	۶۳۰۱	۶۷۹۸	فامنین
۲۶۵	۰	۰	۰	۱۵۵۳۳	۱۶۰۴۶	کبودرآهنگ
۲۱۲	۰	۰	۰	۸۷۱۱	۹۲۴۳	ملایر
۱۰۸۱	۰	۰	۰	۹۶۹۸	۱۱۵۴۷	نهاوند
۴۷۳	۵	۰	۰	۱۰۸۱۳	۱۱۷۱۷	همدان
۱۹۲	۰	۰	۰	۵۲۶۹	۵۶۱۴	درگزین

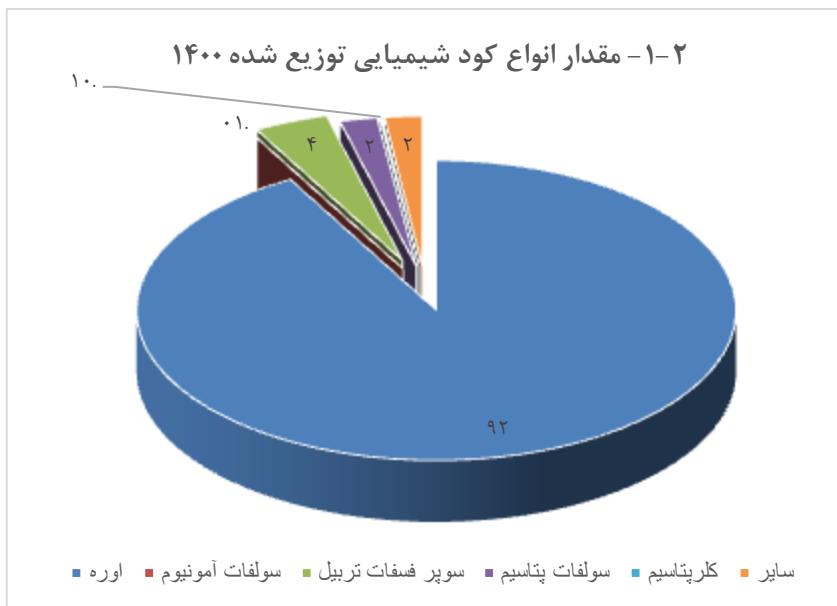
سالنامه آماری استان همدان - ۱۴۰۰

۲-۳- مقدار انواع کود شیمیایی توزیع شده (دبالة) (تن)

سال و شهرستان	سولفات پتابسیم	کلرور پتابسیم	میکرو المنت	سایر
..... ۱۳۸۵	۱۰۵۴۱	۹۲۴	۵۳	۱۴۰۴۱
..... ۱۳۹۰	۵۳۰۵	۰	·	۶۵۸۲
..... ۱۳۹۵	۱۸۵۳	۲۱۴۱	·	۶۵۵
..... ۱۳۹۶	۴۰۰	۲۰۰	·	۵۳۷
..... ۱۳۹۷	۳۶۱۱	۰	·	·
..... ۱۳۹۸	۴۶۰۲	۸۶۹	·	·
..... ۱۳۹۹	۱۹۹۹	۰	·	·
..... ۱۴۰۰	۱۷۰۳	۱۳۰	·	۱۴۷۷
اسدآباد	۲۲۹	۵	·	۱۵۰
بهار	۶۲	۰	·	۱۲۵
توبیسرکان	۲۳۶	۱۳	·	۹۰
رزن	۷۰	۲۶	·	۱۴۵
فامنین	۵۶	۲۶	·	۱۶۲
کبودرآهنگ	۵۴	۵	·	۱۸۹
ملایر	۱۰۳	۰	·	۲۱۷
نهواوند	۵۰۰	۴۰	·	۲۲۸
همدان	۲۸۲	۱۵	·	۱۲۹
درگزین	۱۱۱	۰	·	۴۲

مأخذ- شرکت سهامی خدمات حمایتی کشاورزی استان همدان

۲- محیط زیست

۲-۳: مبنای

(کیلوگرم)

۲-۴ - مقدار انواع سموم فروخته شده

سال	جمع	حشره کش	علف کش	قارچ کش	کنه کش	موش کش	سایر
۱۳۸۵	۵۷۵۶۱۴	۲۵۹۰۲۶	۱۴۶۷۸۲	۱۳۸۱۴۷	۲۳۰۲۵	۲۸۷۸	۵۷۵۶
۱۳۹۰	۵۱۱۵۲۶	۲۳۰۱۸۷	۱۳۰۴۳۹	۱۲۲۷۶۶	۲۰۴۶۱	۲۵۵۸	۵۱۱۵
۱۳۹۵	۴۸۴۷۱۳	۲۱۸۷۵۱	۱۲۷۰۱۵	۱۱۴۲۵۲	۱۹۴۳۱	۱۵۰۸	۳۷۵۶
۱۳۹۶	۴۸۱۴۲۳	۲۱۶۵۱۱	۱۲۸۷۱۰	۱۱۲۲۰۰	۱۸۷۵۱	۱۰۵۰	۴۲۰۱
۱۳۹۷	۴۸۵۰۳۶	۲۱۹۰۶۰	۱۲۵۵۰۷	۱۱۵۸۸۴	۱۹۳۸۷	۱۲۷۸	۳۸۷۰
۱۳۹۸	۴۸۳۱۸۵	۲۱۸۶۳۵	۱۲۶۴۲۲	۱۱۴۵۲۹	۱۸۸۲۴	۱۲۵۰	۳۵۲۵
۱۳۹۹	۴۸۴۲۱۵	۲۱۷۹۸۸	۱۲۷۰۱۹	۱۱۵۱۲۳	۱۸۷۹۸	۱۲۱۵	۴۰۷۲
۱۴۰۰	۴۹۲۳۶۷	۲۶۳۶۰۴	۹۲۹۲۴	۱۲۱۶۱۰	۶۹۸۵	۴۳۱۹	۲۹۲۵
اسدآباد	۲۰۷۱۷	۱۰۸۷۹	۶۳۸۶	۳۱۲۰	۳۳۲	•	•
بهار	۱۹۷۶۰۶	۱۱۶۴۲۰	۲۸۵۳۳	۵۰۱۱۶	۲۵۳۶	•	۱
توبیسرکان	۶۶۷۹	۲۳۸۰	۳۱۲۳	۱۱۳۰	۳۶	۱۰	•
رزن	۱۳۶۴۷	۴۴۶۳	۱۸۸۷	۷۰۹۱	۱۹۳	۱۳	•
فامنین	۱۶۹۴	۱۲۴۸	۲۷۴	۱۶۰	۱۲	•	•
کبودرآهنگ	۱۳۸۵۶	۳۳۱۶	۱۸۵۴	۸۴۱۶	۲۷۰	•	•
ملایر	۴۳۶۲	۲۸۴۳	۸۸۸	۵۸۰	۵۱	•	•
نهاوند	۱۹۴۹۸	۶۹۳۹	۶۶۲۰	۵۲۱۳	۶۹۰	۲۴	۱۲
همدان	۲۰۸۴۵۸	۱۱۳۲۰۳	۴۲۵۵۰	۴۲۷۴۵	۲۷۸۳	۴۲۶۵	۲۹۱۲
درگزین	۵۸۵۱	۱۹۱۳	۸۰۹	۳۰۳۹	۸۳	۷	•

مأخذ - شرکت سهامی خدمات حمایتی کشاورزی استان همدان

۲- محیط زیست

(هکتار)	مساحت جنگل ها ، مراتع و پدیده های بیابانی: ۱۴۰۰	شرح
مساحت		
۴۵۱۶۶	جنگل.
۶۷۱۶۱۸	مرتع
۳۲۴۳۱۳	خوب
۲۸۸۹۳۹	متوسط
۵۸۳۶۶	نقیر
۲۶۳۷۲	بیابان.

ماخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

سالنامه آماری استان همدان - ۱۴۰۰

(فقره - هکتار) موارد و مساحت آتش سوزی در جنگل ها و مراتع

مساحت مورد حريق(هكتار)			موارد آتش سوزی(فقره)			سال
مراتع	جنگل ها	جمع	مراتع	جنگل ها	جمع	
۲۰۲	۲۳	۲۲۵	۳۱	۸	۳۹	۱۳۸۵
۷۶۱	۴۲	۸۰۳	۱۱۱	۱۲	۱۲۳	۱۳۹۰
۴۷۴	۱۲	۴۸۶	۱۶۶	۱۲	۱۷۸	۱۳۹۵
۶۴	۷	۷۱	۳۵	۴	۳۹	۱۳۹۶
۴۲	۳	۴۵	۳۶	۰	۳۶	۱۳۹۷
۲۱۲	۱	۲۱۳	۸۹	۳	۹۲	۱۳۹۸
۷۵	۸	۸۳	۲۴	۳	۲۷	۱۳۹۹
۶	۰	۶	۵	۰	۵	۱۴۰۰

ماخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

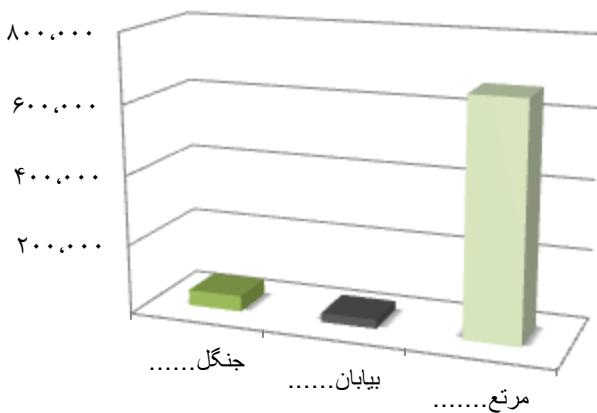
۲- محیط زیست

۰۲۰۷- حجم تعیین شده برای قطع درختان جنگلی بر اساس پروانه های قطع صادر
 (متر مکعب) شده در اداره کل منابع طبیعی

سال	جمع	در طرح های جنگلداری	خارج از طرح های جنگلداری
۱۳۸۰	۷۰۹	۰	۷۰۹
۱۳۸۵	۶۶۶	۲۶۶	۴۰۰
۱۳۹۰	۹۷۰	۱۳۵	۸۳۵
۱۳۹۵	۲۳۴	۵۵	۱۷۹
۱۳۹۶	۴۹۵	۱۰۹	۳۸۶
۱۳۹۷	۲۷۴	۱۳۷	۱۳۷
۱۳۹۸	۱۹۱۵	۱۹۱۵	۰
۱۳۹۹	۶۵۸۸	۶۵۸۸	۰
۱۴۰۰	۴۴۴	۰	۴۴۴

ماخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

۲-۲- مساحت جنگل ها و مرتع و پدیده های بیابانی: ۱۴۰۰

۲-۵ مبنای:

۲- محیط زیست

۰۸-۰۲- میزان تولید فراورده های چوبی از جنگل (هزار متر مکعب)

سال و شهرستان	جمع	چوب های الواری و تراورس	تبری، تونلی، لارده و کاتین	هیزم
۱۳۸۵
۱۳۹۰
۱۳۹۵
۱۳۹۶
۱۳۹۷
۱۳۹۸
۱۳۹۹	۱۲۶۴	۱۲۶۴	۱۲۶۴	۱۲۶۴
۱۴۰۰	۱۳۲۰۵	۱۳۲۰۵	۱۳۲۰۵	۱۶۳
اسدآباد	۲	.	۹۹	۹۷
بهار	۴	.	۴	.
توبیسرکان	۶۰۶	۶۰۶	۶۰۶	.
رزن	۴۸۲۵	۴۸۲۵	۴۸۴۶	۲۱
فامنین
کبودرآهنگ	۴۰	۴۰	۴۰	.
ملایر	۳۷۴	۳۷۴	۴۱۵	۴۱
نهاوند	۷۳۵۴	۷۳۵۴	۷۳۵۴	.
همدان	.	.	۴	۴
درگزین

مأخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

۰۹-۰۲- فعالیت های انجام شده در زمینه حفاظت آبخیز ها (هکتار)

سال	سدهای خشکه چین و گابیون و بتون (متر مکعب)	احادیت سدهای	نهالکاری مشمر و غیر مشمر(هکتار)	حافظت و قرق مراعع (هکتار)	بذر کاری و بذر پاشی (هکتار)
۱۳۸۵	۷۶۲۸۶	۲۰	۱۹۴۳	۸۷۱۱	۲۳۹
۱۳۹۰	۳۶۶۷۴	•	۸۴	۱۲۵۰	۳۰۸
۱۳۹۵	۳۱۰	•	•	•	•
۱۳۹۶	۱۰۰۳۲	•	•	•	•
۱۳۹۷	۲۲۰۰۷	•	•	•	•
۱۳۹۸	۴۸۲۶۰	•	•	•	•
۱۳۹۹	۳۰۳۶۷	•	•	•	•
۱۴۰۰	۲۰۰۷۳	•	•	•	•

سال	علوفه کاری (هکتار)	بند خاکی (متر مکعب)	اصلاح شخم (هکتار)	مطالعه پژوهه پژوهه (موردن)
۱۳۸۵	۲۶۲۲	•	•	۱۰۴
۱۳۹۰	۶۷۶	•	۳۰۱۰	۴۱
۱۳۹۵	۶۶	•	•	۱۰
۱۳۹۶	•	•	•	۲
۱۳۹۷	•	•	•	•
۱۳۹۸	•	۷۳۰۰۰	•	۲
۱۳۹۹	•	•	•	•
۱۴۰۰	•	•	•	۳

ماخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

۲- محیط زیست

۱۰-۲- اهم فعالیت های انجام شده در زمینه مرتعداری و اصلاح مراتع

سال	بوته کاری و تولید نهال (واحد اندازه‌گیری)	کپه کاری و کشت مستقیم (واحد اندازه‌گیری)	کودپاشی مراتع (واحد اندازه‌گیری)
۱۳۸۵	۴۷۰	۷۷۳	.
۱۳۹۰	۶۵	۲۹۳	.
۱۳۹۵	.	.	.
۱۳۹۶	۱۲۵	۴۴	.
۱۳۹۷	۹۲	۱۱	.
۱۳۹۸	۱۶۴۲	۲۰۶۳	.
۱۳۹۹	۲۷۶	۴۰۵۹	۴۰
۱۴۰۰	.	۲۳۸۰	.

سال	ذخیره نزولات آسمانی (واحد اندازه‌گیری)	احداث آبشارور (واحد اندازه‌گیری)	حفر چاه مالداری (واحد اندازه‌گیری)
۱۳۸۵	.	۹۱	۲۲۰
۱۳۹۰	.	۴۱	۶۱
۱۳۹۵	.	۹	.
۱۳۹۶	.	۹۵	۳۴
۱۳۹۷	.	۲۹	.
۱۳۹۸	.	۳۷	۳۸
۱۳۹۹	.	۱۵	.
۱۴۰۰	.	.	.

۱۰-۰۲- اهم فعالیت های انجام شده در زمینه مرتعداری و اصلاح مراتع

مميزی و تنسيق مرتع (واحد اندازه‌گيری)	تبديل ديمزارهای کم باشه به مرتع (واحد اندازه‌گيری)	نصب تلمبه بادی (واحد اندازه‌گيری)	سال
.	۲۴۱	۱۲۰۵۵	۱۳۸۵
.	۱۱۰	۸۰۰۰	۱۳۹۰
.	.	.	۱۳۹۵
.	۱۱	.	۱۳۹۶
.	۱۰	.	۱۳۹۷
.	.	.	۱۳۹۸
.	۱۷	.	۱۳۹۹
.	.	.	۱۴۰۰

ماخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

۲- محیط زیست

۱۱- فعالیت های انجام شده در زمینه ثبیت شن های روان و بیابان زدایی

سال	احادث خزانه (هکتار)	تولید نهال گلدانی (اصله)	نهال کاری (هکتار)	بذرپاشی و بذر کاری (هکتار)
۱۳۸۵
۱۳۹۰
۱۳۹۵	.	.	۲۰	.
۱۳۹۶	.	.	۵۳۱	.
۱۳۹۷	.	.	۹	.
۱۳۹۸	.	.	۵۲	.
۱۳۹۹	.	.	۲۲۵	.
۱۴۰۰

سال	جمع آوری و تهیه بذر (کیلوگرم)	مالچاشی (هکتار)	احدادات بادشکن (کیلومتر)	حفظه و قرق (هکتار)
۱۳۸۵
۱۳۹۰
۱۳۹۵	.	.	.	۴۰
۱۳۹۶
۱۳۹۷	.	.	.	۲۳۰
۱۳۹۸
۱۳۹۹	.	.	.	۲۲۵
۱۴۰۰	.	.	.	۲۲۵

ماخذ - اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان.

سالنامه آماری استان همدان - ۱۴۰۰

۱۲-۰۲-پوشش انشعاب فاضلاب شهری

۱۳۹۷		۱۳۹۶		۱۳۹۵		۱۳۹۰		شهرستان
شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	تحت پوشش تابسیسا ت آب شرب	شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	تحت پوشش تابسیسا ت آب شرب	شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	تحت پوشش تابسیسا آب شرب	شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	شهرها ی تحت پوشش تابسیسا آب شرب	
۱۲	۲۰	۱۱	۲۷	۸	۲۷	۸	۲۷	کل استان ...
۱	۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱	اسدآباد
۲	۴	۲	۳	۲	۳	۲	۳	بهار
۲	۳	۲	۳	۲	۳	۲	۳	توبیسرکان
۱	۳	۱	۳	۰	۳	۰	۳	رزن
۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	فامنین
۱	۳	۱	۳	۰	۳	۰	۳	کبودراهنگ
۱	۶	۱	۵	۱	۵	۱	۵	ملایر
۱	۴	۱	۴	۰	۴	۰	۴	نهاوند
۲	۴	۲	۴	۲	۴	۲	۴	همدان
-	-	-	-	-	-	-	-	درگزین
۱۴۰۰		۱۳۹۹		۱۳۹۸		شهرستان		
شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	شهرها ی تحت پوشش تابسیسا آب شرب	شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	شهرها ی تحت پوشش تابسیسا آب شرب	شهرها ی دارای انشاء فاضلاب	شهرها ی تحت پوشش تابسیسا آب شرب			
۱۲	۳۲	۱۲	۳۲	۱۲	۳۱	کل استان		
۱	۳	۱	۳	۱	۲	اسدآباد		
۲	۴	۲	۴	۲	۴	بهار		
۲	۳	۲	۳	۲	۳	توبیسرکان		
۱	۲	۱	۲	۱	۲	رزن		
۰	۱	۰	۱	۰	۱	فامنین		
۱	۳	۱	۳	۱	۳	کبودراهنگ		
۱	۶	۱	۶	۱	۶	ملایر		
۱	۴	۱	۴	۱	۴	نهاوند		
۳	۴	۳	۴	۳	۴	همدان		
۲	۰	۲	۰	۰	۲	درگزین		

۲- محیط زیست

۱۳-۰۲- تعداد تصفیه خانه های فاضلاب

شهرستان	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵
کل استان	۸	۸	۸	۸	۸	۷	۴	۲
اسدآباد	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰
بهار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
توبیسرکان	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۱	۱
رزن	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۰
فامینین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کبودرآهنگ	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰
ملایر	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
نهاوند	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰
همدان	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰
درگزین	۰	۰	۰	-	-	-	-	-

مأخذ - شرکت آب و فاضلاب استان همدان

سالنامه آماری استان همدان - ۱۴۰۰

۱۴-۲-تعداد مشترکان فاضلاب شهری

۱۳۹۷		۱۳۹۶		۱۳۹۵		شهرستان
مشترکان خانگی	تعداد کل مشترکان	مشترکان خانگی	تعداد کل مشترکان	مشترکان خانگی	تعداد کل مشترکان	
۲۲۷۷۳۷۴	۲۵۳۳۱۴	۲۱۷۶۱۳	۲۴۱۷۹۵	۲۰۷۱۱۹	۲۳۰۱۳۵	کل استان.....
۷۶۲۷	۸۰۹۰	۶۵۵۱	۷۲۷۹	۵۸۹۵	۶۵۵۰	اسدآباد.....
۸۷۸۵	۹۶۱۴	۸۳۳۳	۹۲۵۹	۷۹۳۷	۸۸۱۹	بهار.....
۱۸۲۱۸	۱۹۹۳۱	۱۷۲۹۴	۱۹۲۱۶	۱۶۸۴۳	۱۸۷۱۵	تپسرکل.....
۳۵۳۰	۳۸۱۷	۲۷۶۰	۳۰۶۷	۲۳۴۹	۲۶۱۰	رن.....
.	فامنین.....
۵۹۰۸	۶۱۸۶	۵۳۷۰	۵۹۶۷	۵۰۳۳	۵۵۹۳	کودر آهنج.....
۱۹۲۰۰	۱۹۸۴۵	۱۵۴۰۷	۱۷۱۱۹	۱۳۵۱۳	۱۵۰۱۵	ملایر.....
۹۳۷۳	۹۶۵۱	۷۷۰۱	۸۵۵۷	۶۷۹۰	۷۵۴۵	نهاوند.....
۱۶۴۷۳۳	۱۷۶۱۸۰	۱۵۴۱۹۷	۱۷۱۳۳۱	۱۴۸۷۵۹	۱۶۵۲۸۸	همدان.....
-	-	-	-	-	-	درگزین.....

۲- محیط زیست

۱۴۰۰		۱۳۹۹		۱۳۹۸		شهرستان
مشترکان خانگی	تعداد کل مشترکان	مشترکان خانگی	تعداد کل مشترکان	مشترکان خانگی	تعداد کل مشترکان	
۲۵۶۱۴۰	۲۸۴۶۰۳	۲۴۸۸۶۲	۲۷۴۴۴۷	۲۴۱۱۳۹	۲۶۲۳۶۷	کل استان ...
۸۹۵۰	۹۹۴۵	۸۷۷۸	۹۴۵۰	۷۹۰۰	۸۴۷۰	اسدآباد
۹۶۳۹	۱۰۷۱۰	۹۳۳۸	۱۰۳۸۰	۸۹۹۰	۹۹۱۶	بهار
۱۹۴۲۰	۲۱۵۷۸	۱۹۱۱۲	۲۱۰۷۹	۱۸۶۹۶	۲۰۵۱۳	توبیسرکان
۴۱۳۵	۴۵۹۵	۱۰۹۸	۴۴۴۲	۳۸۷۰	۴۱۸۷	رزن
۰	۰	۰	۰	۰	۰	فامنین
۶۲۳۱	۶۹۲۴	۶۳۰۶	۶۶۴۸	۶۰۰۵	۶۳۲۹	کبودراهنگ ...
۲۱۶۳۴	۲۴۰۳۸	۲۲۰۵۳	۲۲۹۴۴	۲۰۸۱۴	۲۱۵۸۶	ملایر
۱۱۷۹۸	۱۳۱۰۹	۱۱۷۶۸	۱۲۲۴۵	۱۰۴۶۹	۱۰۸۷۶	نهاوند
۱۷۴۳۳۳	۱۹۳۷۰۴	۱۷۰۴۰۹	۱۸۷۲۵۹	۱۶۴۳۹۵	۱۸۰۴۹۰	همدان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	درگزین

- آمار شهرستان درگزین در آمار شهرستان رزن و آمار شهرستان فامنین در همدان منظور شده است
مأخذ - شرکت آب و فاضلاب استان همدان

۰۲-۱۵ جمعیت تحت پوشش خدمات جمع آوری و دفع بهداشتی فاضلاب شهری

۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	شهرستان
۷۵/۹	۷۵/۵	۷۵	۷۱	۶۳	۵۷	۳۳	۱۸	کل استان
۵۸/۵	۵۸	۵۶	۵۴	۴۶	۴۳	۱۲	۰	اسدآباد
۶۲/۵	۶۲	۶۲	۶۱	۵۷	۵۶	۳۸	۲۱	بهار
۹۹/۵	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۸۵	۷۴	توبیسرکان
۸۸/۵	۸۸	۸۸	۸۶	۷۳	۵۹	۵	۰	رزن
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	فامنین
۹۸	۹۷	۹۷	۹۶	۹۶	۹۴	۴۳	۰	کبودرآهنگ
۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۴	۳۳	۱۶	۰	ملایر
۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۳۶	۳۳	۵	۰	نهاوند
۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۴	۶۴	همدان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	درگزین

- آمار شهرستان درگزین در آمار شهرستان رزن و آمار شهرستان فامنین در همدان منظور شده است
مأخذ - شرکت آب و فاضلاب استان همدان

۲- محیط زیست

۱۶- متوسط حجم فاضلاب جمع آوری شده در نقاط شهری (متر مکعب در روز)

شهرستان	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
کل استان.....	۵۹	۸۵	۷۳۷	۷۹۲۲	۸۲۵۷	۹۱۸۶۶	۹۹۱۴۹	۱۰۸۶۴
اسدآباد.....	۴۳	۴۲	۴۳	۴۲	۲۵۰۱	۲۷۱۹	۳۱۲۸	۳۷۵۸
بهار.....	۲۴۸	۲۴۸	۲۵۱۳	۲۸۹۵	۳۳۳۱	۳۴۷۸	۳۳۷۳	۳۷۱۹
توبیسرکا ن.....	۳۴۹	۳۵۱۴	۳۸۷۵	۴۰۰۱	۶۱۶۰	۶۵۰۹	۷۲۴۶	۱۱۰۴
رزن.....	۰	۰	۹۸۶	۱۱۶۰	۱۲۰۱	۱۶۵۲	۱۷۱۸	۲۵۵۶
فامنین.....	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کبودرآهنگ.....	۰	۱۴۳۲	۱۸۲۱	۲۰۱۹	۲۰۳۶	۲۱۹۵	۲۲۵۶	۲۳۶۶
ملایر.....	۰	۴۹۸۷	۵۶۸۱	۵۸۸۱	۶۹۲۱	۷۹۰۲	۹۱۷۳	۶۹۳۸
نهاوند.....	۰	۱۹۹۷	۲۳۱۵	۲۵۹۲	۳۳۷۲	۳۷۷۵	۴۴۵۱	۴۵۵۴
همدان.....	۰	۵۷۱۱	۵۹۱۵	۶۱۰۸	۶۵۹۷	۷۰۶۱	۷۶۲۲۶	۷۷۴۳
درگزین.....	-	-	-	-	۹	۵	۴	۷۶۲۲۶

- آمار شهرستان درگزین در آمار شهرستان رزن و آمار شهرستان فامنین در همدان منظور شده است.

مأخذ - شرکت آب و فاضلاب استان همدان

سالنامه آماری استان همدان - ۱۴۰۰

۲-۱۷- طول شبکه جمع آوری و تعداد انشعاب فاضلاب در نقاط شهری تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب (کیلومتر - فقره) شهری

تعداد انشعاب	طول شبکه جمع آوری با قطر ۲۰۰ میلیمتر و بیشتر	سال و شهر
۱۰۰۶۵۳	۸۶۱	۱۳۸۵
۱۵۷۲۴۴	۱۲۲۸	۱۳۹۰
۲۳۰۱۳۵	۱۳۸۰	۱۳۹۵
۲۴۱۷۹۵	۱۴۲۶	۱۳۹۶
۲۵۳۳۱۵	۱۴۶۸	۱۳۹۷
۲۶۲۳۶۷	۱۴۸۵	۱۳۹۸
۲۷۴۴۴۷	۱۵۵۱	۱۳۹۹
۲۸۴۶۰۶	۱۵۴۹	۱۴۰۰... اسدآباد
۹۹۴۵	۸۷	بهار
۱۰۷۱۰	۱۰۷	تویسرکان
۲۱۵۷۸	۱۲۹	رزن
۴۵۹۵	۵۲	فامنین
.	۱	کبودرآهنگ
۶۹۲۴	۸۱	ملایر
۲۴۰۴۰	۱۳۳	نهاوند
۱۳۱۰۹	۱۰۴	همدان
۱۹۳۷۰۵	۸۵۵	درگزین
.	.	

- ۱) اختلاف سرجمع و اجزاء به جهت گرد کردن ارقام است.
 - آمار شهرستان درگزین و رزن قابل تفکیک نمی باشد.
 - آمار شهرستان فامنین در همدان لحاظ شده است.
 مأخذ- شرکت آب و فاضلاب استان همدان